

50 VUOTTA
MERIRESERVILÄIS-
TOIMINTAA !

MERIRESERVILÄISET ry - SJÖRESERVISTER rf
9.3.2010

Merisuojeluskunta

Järjestäytyneen vapaaehtoisen meripuolustus-toiminnan voidaan katsoa alkaneen Helsingissä 7.12.1928, jolloin suojeluskuntain yliesikunnan toimesta sk-piirin talossa (Yrjönkatu 36) pidettiin Helsingin Merisuojeluskunnan perustava kokous.

Pääkaupungin sanomalehtiin oli pantu ilmoitus, jossa kaikkia merisuojeluskuntatyöstä kiinnostuneita ja erityisesti Helsingin purjehdusseurojen jäseniä kutsuttiin koolle. Osanottajia oli kuutisenkymmentä, joiden keskuudesta suoritettiin ensimmäinen jäsenmerkintä.

Pienen alkukankeuden jälkeen alkoi kaksikielinen merisuojeluskuntatoiminta vilkkaana. Teoreettista ja käytännön harjoitusta merisotilaallisissa taidoissa ryhdyttiin järjestämään. Oma harjoitusvene, aseet ja varusteet hankittiin pikkuhiljaa. Kolmekymmenluvulle tultaessa oli käytössä jo varsin kehittynyt koulutusjärjestelmä, josta turhat operettimaisuudet olivat karsiutuneet pois.

Sotavuosina palvelivat Merisuojeluskunnan jäsenet omissa sa-yksiköissään, monet maavoimien rintamajoukoissa. Rajasuojeluskuntana oli MSk:llakin yllin kyllin vartiointi-, koulutus- ym. tehtäviä, joita suoritettiin nostomiesvoimin.

Jatkosodan jälkeen, 7.11.1944 Suojeluskunta-järjestö lakkautettiin Neuvostoliiton painostuksesta - poliittisista ja sotilaallisista syistä. Järjestön itse hankkima varallisuus oli sovittu siirrettäväksi Suomen Punaiselle Ristille. Suojeluskuntalaisten varusteet, aseet ja a-tarvikkeet kerättiin puolustusvoimille. Pienimuotoista asekatkentaakin esiintyi miehityksen pelossa. Yksittäisten suojeluskuntien ja piirien omilla ja lahjoitusvaroilla hankkima omaisuus säätiöitiin tai lahjoitettiin yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Merisuojeluskuntien venekalusto oli sota-ajan ja edelleen jatkuvan miinanraivauksen ajan ollut pääosin merivoimien käytössä. Valtion budjettivaroilla ja yksityisvaroilla hankittujen alusten sekä muun omaisuuden erottelemiseksi ja korvaamiseksi perustettiin Puolustusministeriöön erityinen toimikunta. Helsingin Merisuojeluskunnan uusi SP-20 oli palanut osittain välirauhan aikana Suomenlinnassa, joten siitä ei ollut jäljellä RT 1:n hallussa kuin palaneet jäänteet. Rautakaaret kuitenkin kelpasivat vielä, joten sekin huutokaupattiin sotien jälkeen.

Kerhot ja sodan jälkeinen aika

Heti sotien jälkeen keskityttiin työntekoon ja maan jälleenrakentamiseen. Raskaat sotakorvaukset

antoivat työtä ihmisille - ja pakottivat perustamaan uusia suuria tuotantolaitoksia. Järjestötoimintaan ei monilla ollut aikaa eikä rintamavuosien jälkeen ehkä halujakaan. Entiset innokkaat suojeluskuntalaiset tapasivat toisiaan epävirallisissa merkeissä. Matalaa profiilia oli pidettävä epävakaassa poliittisessa tilanteessa.

Suomen Reserviupseeriliiton toimintaa ei oltu kielletty, mutta ennen sotia vireillä ollut aliupseerikerhotoiminta ei koskaan ehtinyt saavuttaa valtakunnallista laajuutta. Reservin meriupseerit perustivat oman Meriosastonsa 10.1.1947. Mukana oli monta entistä Helsingin Merisuojeluskunnan aktiivia. Merisuojeluskunnan Päälystökerho oli ollut MSk-upseerien ja -venepäälliköiden (Msk-sotilasmestarien) yhteinen kerho, joka oli perustettu 30-luvun alkupuolella, ja jonka toiminta päättyi Merisuojeluskunnan lakkauttamiseen.

Jo koko 30-luvun oli pääkaupungin sk-piirissä toiminut Helsingin Suojeluskunta-aliupseerit ry, jonka puheenjohtajana sotavuosina oli toiminut vääpeli **Gunnar Lehti** ErKKK-suojeluskunnasta. Ikävä kyllä ovat kerhon lähes kaikki paperit tuhoutuneet Helsingin pommituksissa 6.-7.2.1944. Kuitenkin on säilynyt sen verran materiaalia, että voidaan todeta toiminnan olleen melkoisen vireää illanviettoineen ja ampumakilpailuineen.

Helsingissä oli myös 27.1.1935 lähtien toiminut

toinen aliupseerikerho - Helsingin Reservi-aliupseerit ry, joka lienee ollut suojeluskuntaan kuulumattomien reservin aliupseerien yhdisys. Sotavuodet katkaisivat sen toiminnan, eikä asiakirjoja ole juurikaan säilynyt. Toimintaan kuuluivat illanvietot ja tutustumiskäynnit.

Erään Helsingin Suojeluskunta-aliupseerit ry:n kirjanpidossa säilyneen matkalaskukuitin merkinnöistä voidaan todeta puheenjohtajan osallistuneen Hämeenlinnassa kokoukseen juuri ennen Suojeluskuntajärjestön virallista lopettamista, 17.11.1944, joissa oli keskusteltu "aliupseeriyhdistysten yhteisistä asioista".

Aliupseerikerhotoiminta aloitetaan uudelleen

Viisi vuotta Suojeluskuntajärjestön lakkauttamisesta, punaisen vaaran hieman hellittäessä, ryhtyivät eräät aikaisemman aliupseerikerhotoiminnan aktiivit puuhaamaan reserviupseeritoimintaa vastaavan aliupseeritoiminnan aloittamista Helsingissä.

15.11.1949 kokoontuivat Helsingin Suojeluskunta-aliupseerit ry:n entiset jäsenet vääpeli **Gunnar Lehti** (Erillinen Konekiväärikomppania), ylikersantti **Onni Heimo** (Sörkan Rykmentti), ylikersantti **Matti Hyvönen** (Erillinen Konekiväärikomppania) ja **Kosti Virtanen** (Rannikkotykistösuojeluskunta) keskustelemaan toiminnan jatkamisesta.

Kun yhdistysrekisterissä oli jo valmiina Helsingin Reservialiupseerit ry, jolla ei kuitenkaan ollut toimintaa, saatiin siitä valmis rekisteröity yhdistys elvytettäväksi. Uuteen sääntöluonnokseen käytettiin apuna Helsingin Reservinupseerit ry:n sääntöjä. Palaveri nimitettiin Helsingin Reservialiupseerit ry:n väliaikaisen johtokunnan kokoukseksi, joka valmisteli vuosikokouksen 1950 koollekutsumista. Kyseisen yhdistyksen jäseniä ei oltu tavoitettu.

23.2.1950 pidettiin sitten Katajanokan Upseerikerholla Helsingin Reservialiupseerit ry:n vuosikokous 22:n suullisesti paikalle kutsutun osallistujan voimin. Säännöt vahvistettiin ja kerättiin paikallaolijoilta jäsenmaksut. Uutinen kokouksesta julkaistiin Helsingin päivälehdissä.

Toiminta muotoutuu

Toiminta alkoi pienehköllä porukalla, mutta kasvoi tasaisesti koko 1950-luvun alun. Pyrkimyksenä oli myös yhteistoiminnan virittäminen kantaaliupseerien Aliupseeriliiton (nyk. Päälystöliitto) kerhojen kanssa. Pikkuhiljaa, ehkä vuoden 1952

Helsingin olympialaistenkin innoittamana, tuli kokous- ja tutustumisretkipainotteiseen ohjelmaan mukaan urheilu, mm. hiihto ja suunnistus. Ammuntaa ei vielä ollut edes mahdollista harrastaa ampumaseurojen ulkopuolella.

Myös entisiä merisuojeluskuntalaisia - aliupseereita vakinaisiksi jäseniksi ja miehistöä kannattajajäseniksi liittyi uuteen yhdistykseen. Samoin merivoimien reserviläisiä, uutta sodanjälkeistäkin polvea.

Yhdistyksen aloitteesta pidettiin 5.5.1954 Hämeenlinnassa kokous Helsingin, Tampereen, Hämeenlinnan ja Valkeakosken reservialiupseeriyhdistysten edustajien kesken, jossa (ehkä jälleen) keskusteltiin koko maan käsittävän reservialiupseeriliiton perustamisesta. Päätökseksi tuli, että "uusi liitto perustetaan heti kun siihen katsotaan olevan taloudellisia ja muita edellytyksiä". Uusia yhdistyksiä perustettiin eri puolille maata.

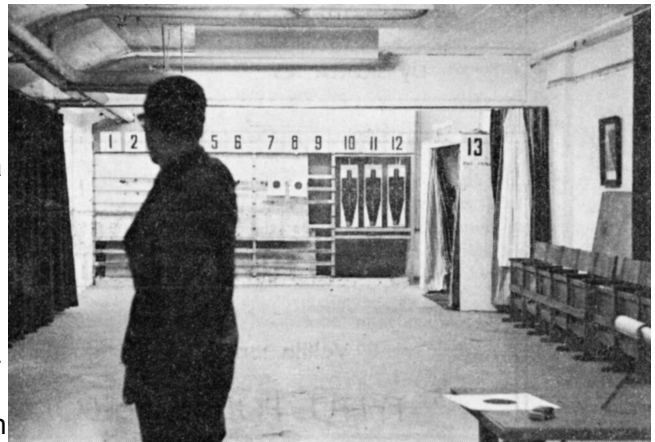
Liitto perustetaan

17.4.1955 perustettiin ravintola Motissa, entisessä ns. uudessa suojeluskuntatalossa, pidetyssä kokouksessa Reservin Aliupseerien Liitto ja puheenjohtajaksi valittiin Helsingin Reservialiupseerit ry:n puheenjohtaja **Gunnar Lehti**.

Helsingin yhdistyksen jäsenluettelosta voi nähdä, että liiton perustamisen jälkeen moni vanha suojeluskuntalainen ja veteraani uskaltautui vasta nyt mukaan toimintaan. Tietenkin lisääntynyt tiedottaminen auttoi asiaa. Urheilutoiminnan lisääntyessä ja ammunnan tullessa SAL:n jäsenyyden myötä mukaan kuvioihin, houkutteli toiminta myös uutta, sodan jälkeen varusmiespalveluksensa suorittanutta reservin aliupseerikuntaa.

Vuonna 1956 sai yhdistys käyttöönsä Töölöntorinkatu 2:n kellarista tilaa ampumarataa varten, josta alkaen **sisäämpumarata Luolan** toiminta onkin jatkunut keskeytyksettä. Pitkään se toimi myös kerhotilana ampumaratatoiminnan ohessa.

Kesäkaudella ammunta tapahtui Malmin ampumaradalla aina sen sulkemiseen saakka ja sen jälkeen vuosikymmenet Viikin radoilla. Hiihto, ampumahiihto, suunnistus, marssiammunta ja muut reserviläis-kuntoisuuslajit olivat suosittuja.

Avotähtäminen pystykorvakivääri oli tuolloin perustyökalu parabellum-pistoolin ohella ulko-radoilla. Pienoiskiväärit ja -pistoolit olivat sisärata-kauden harjoitus- ja kilpailuvälineitä. Ampumatoiminnasta muodostuikin nopeasti tärkeä osa reservin aliupseeritoimintaa.

Merikilpailut

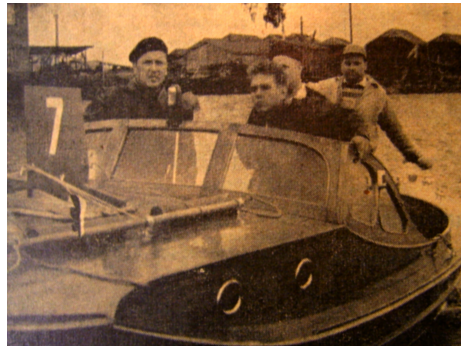
Vuonna 1950 oli Ruotsin Laivaston Reserviupseeriliitto viettänyt 15-vuotisjuhlaansa, jonne oli kutsuttu vieraisiksi reservimeriupseereita muista Pohjoismaista. Suomea ja Helsingin Meriosastoa edusti mm. luutnantti **Johannes Åberg**, Helsingin Merisuojeluskunnan sodan ajan paikallispäällikkö, joka oli edennyt upseerinarvoon sota-aikana. Entinen Sk-aliupseeri ja venepäällikkö.

Vierailun kuluessa oli syntynyt ajatus sopivan kilpailumuodon löytämiseksi kaiken ikäisille reservimeriupseereille, ja jossa fyysinen kunto ei olisi ratkaisevana tekijänä. Ajatusta oli kehitelty kotimaassa ja kokeilukilpailuja pidetty yhteistyössä Laivaston kanssa vv. 1951-52. Merikilpailujen valmistunutta ohjelmารunkoa oli päästy kokeilemaan käytännössä ensimmäisissä Pohjoimaisissa Merikilpailuissa Pirttisaaren alueella, Helsingin itäpuolella 1953.

Vuonna 1956 pidettiin Raumalla ensimmäiset varsinaiset Suomen Reserviupseeriliiton merikilpailut, johon osallistui kahden raumalaisjoukkueen lisäksi 2 joukkuetta Helsingin Reservinupseereiden Meriosastosta ja joukkue RT-kerho Johtorenkaasta.

Vuonna 1958 otettiin merikilpailutoiminta mukaan myös Reservin Aliupseerien Liiton ohjelmaan. Partiomestaruuskilpailujen yhteydessä alkanutta liittojen tervetullutta yhteistoimintaa voitiin näin jatkaa. Ensimmäiset yhteistoimintakilpailut pidettiin 3.8.1958 Kotkassa sikäläisten reservinupseereiden järjestäminä. Ensimmäistä kertaa käytettiin myös merivoimien Kuha-raivaajien sijasta tavallisia suurikokoisia siviilimootoriveneitä. Kilpailun ainoa au-sarjan osanottaja, Kotkan Reservialiupseeriyhdistyksen joukkue, voitti RAuL-sarjan.

Palkintojenjaon yhteydessä oli yksimielisesti todettu, että "vaikka maanpuolustuksemme on varojen puutteessa jäänyt paljon jälkeen, niin fyysisen kunnon ja maanpuolustuksessa tarvittavien taitojen kehittämistä ei pidä unohtaa. Maanpuolustustyössä halvalla ja yksinkertaisella kalustolla voidaan saavuttaa sama taito ja kunto, kuin meidän nykyisissä olosuhteissamme puuttuvalla kalliilla uudenaikaisella kalustolla."

HRAu osallistuu merikilpailuun

Merikilpailutoiminta oli luonnollisesti herättänyt kiinnostusta myös helsinkiläisissä merihenkisissä reservin aliupseereissa, joihin kuului useita entisiä merisuojeluskuntalaisiakin. Eräs tällainen oli reservin väepeli **Ensio Pesonen**, entinen Sk-venepäällikkö ja MSk-sotilasmestari - Helsingin Merisuojeluskunnan valitun esikunnan jäsen ja taloudenhoitaja, myös Merisuojeluskunnan Päällystökerhon aktiivijäsen. Hän ajoi innokkaasti oman joukkueen saamista seuraaviin kilpailuihin ja saikin Helsingin Reservialiupseerit ry:n ilmoittautumaan mukaan koitokseen. Jopa harjoituksia järjestettiin.

RUL:n seuraavat merikilpailut pidettiin 23.8.1959 Turussa. Helsingin Reservialiupeerien joukkueeseen kuuluivat kersantti **Matti Vuori**, alikersantti **Valto Peltola**, alikersantti **Risto Haimi** ja kersantti **Pentti Keinänen**. Joukkueen ja matkan johtajana toimi Ensio Pesonen. Joukkue sijoittui RAuL-sarjassa toiseksi, kahden raumalaisjoukkueen väliin.

Turun merikilpailut 1959

"Suomen Reserviupseeriliiton IV ja Reservin Aliupseerien Liiton II merimestaruuskilpailut suoritettiin 23.8.59 ihanteellisen sään vallitessa Turussa. Kilpailuun kuului parin tunnin navigeraus määrättyä reittiä pitkin määrättyllä nopeudella, useita paikoitustehtäviä, lippu- ja vilkkuviestitys sekä helppo maastoammunta. Ennätysmäärä osanottajia oli mukana, sillä RUL:n kilpailussa nähtiin Rauman ja Helsingin ohella myös Turku, Kotka ja Parainen sekä RAuL:n kilpailussa Kotkan lisäksi Rauma, Turku ja Helsinki ensimmäistä kertaa mukana. Kaikkiaan 15 nelimiehistä joukkuetta suoritti loppuun taitoa kysyvät tehtävät. Sunnuntaiaamuna klo 9 tapahtui veneiden lähtö 10 minuutin väliajoin Saarron laiturista Ruissalon saaren eteläkärjestä. Airiston selkä oli peilityni ja aurinko paistoi täydeltä terältä, joten olosuhteet olivat täysin vastakkaiset viime vuotisiin kilpailuihin verrattuna Kotkassa.

Raumalaiset näyttivät ylivoimaisuutensa tässä lajissa ja merenkävijöinä yleensä. He voittivat jo neljännen kerran peräkkäin RUL:n merimestaruuden ja saivat kahden veneen yhteistuloksen perusteella laskettavan joukkuevoiton samoin jo neljännen kerran ja samalla Norjan Reserviupseerikerholta saadun kiertopalkinnon Viikinkilaivan omakseen. Rauman aliupseerit eivät olleet upseereita heikompia, vaan he veivät RAuL:n merimestaruuden. Yllättäjäkin ilmaantui, sillä RAuL:n sarjassa Helsinki ahdisteli useissa osalajeissa voittajaa, tullen sarjassaan toiseksi.

Kilpailuja seuraamassa nähtiin mm. Turun Laivastoaseman komentaja, kommodori E. Pukkila, RUL:n puheenjohtaja, majuri Lauri K. E. Tukiainen ja RAuL:n puheenjohtaja Gunnar Lehti."

Koulutusalus Saukko

Helsingin Reservinupseereiden Meriosasto oli saanut käyttöönsä ensimmäisen veneensä "Lotan" keväällä 1951. Veneellä tehtiin harjoitusajaja Helsingin lähivesille, mutta se myytiin koneongelmien ja käyttäjien vähyden vuoksi jo 1954.

Vuonna 1959 HRU:n Meriosastolle tarjottiin uutta alusta, moottoriristeilijä "Sea Rover'ia". Lainava-roilla vene hankittiinkin ja kastettiin seuraavana keväänä vesillelaskun yhteydessä "Saukoksi". Salmisaaren Veneveistämöllä rakennetun puurakenteisen moottoriristeilijän suurin pituus oli 12 m, leveys 2,6 m ja syväys 1,2 m. Vene oli täysin katettu ja siinä oli makuupaikat 8 hengelle. Kone oli 45 hv Fordson Major diesel, jolla saavutettiin 8 solmun matkanopeus. Varusteina oli mm. kaikuluoti ja radiopuhelin radiosuuntimalaitteineen.

Esitys HRAu:n Meriosaston perustamiseksi

Merikilpailut ja niissä saavutettu menestys antoi lisää intoa merelliseen toimintaan. Ensio Pesonen tekikin Helsingin Reservialiupeerien vuosikokoukselle 1960 seuraavan esityksen:

"Viime kesänä teki Hgin Res.aliupseeriyhdistys aloitteen ottaa osaa Reservin järjestöjen Merikilpailuun aliupseeri-joukkueella, ankaran harjoittelun jälkeen sinne mentiin ja Turun Laivastoasemalla järjestetyssä kilpailussa 23.8.-59 joukkue selviytyi II:ksi Aliupseeri-sarjassa. Syksyllä tämä joukkue sekä muitakin yhdistyksen jäseniä osallistui Res.upseerien veneellä meriharjoitukseen sekä karttajarjoitukseen.

Koska nyt oli luotu edellytykset Meriosaston

toimintaan ja Vene ehkä toinenkin on saatavissa käyttöön on ala-osaston perustaminen paikallaan ja on siihen hankittava jäseniä laivaston ja rannikkotyöstön res.aliupseereista tai muitakin alaa harrastavia.

Katsooko kokous tämän perusteella ala-osaston perustamisen olevan paikallaan. Vielä haluan mainita, että Res-upseerien Meriosaston kanssa yhteyttä ja jos mahdollista, järjestää yhteisiä tilaisuuksia, jo nyt on esitetty, että meiltä lähdettäisiin lokakuun alussa Repoluotoon, jolloin on kulunut 35 vuotta S II:n onnettomuudesta, retken järjestää Res-upseerien Meriosasto."

Päätös oman Meriosaston perustamisesta tehtiin.

Meriosasto perustetaan

Helsingin Reservialiupeeri -lehden kahdessa numerossa julkaistiin seuraava ilmoitus:

"MERIOSASTON PERUSTAVA KOKOUS Keskiviikkona 9.3.60 klo 19 Kahvila PRIMULAN kokoushuoneessa, Kalevankatu 2. Kaikkia laivastossa palvelleita sekä muita asiasta kiinnostuneita kehoitetaan saapumaan tähän tilaisuuteen ja tuomaan tullessaan entisen aseveikkonsa."

Ja pian voitiinkin lehdessä julkaista ilouutinen:

"Jo viime kesänä todettiin yhdistyksesämme Meriosaston puute. Jäsenkortiston perusteella lähetettiin joukalle Merivoimissa palvelleita kutsu kokoontua meripartioharjoituksiin. Harjoitukset sujuivat hyvin ja joukkue ilmoitettiin RUL:n ja RAuL:n merikilpailuun osanottajaksi. Tuloksena oli toinen sija aliupeeerisarjassa - kahden raumalaisen joukkueen välissä. Tiedotuslehdessä olleen kutsun perusteella kokoontui joukko laivastossa ja rannikkotyöstössä palvelleita reservin aliupeereita Primulan kokoushuoneeseen pohtimaan meriosaston perustamista yhdistyksemme alaosastoksi. Yksimielisen päätöksen perusteella sellainen perustettiin. Osaston puheenjohtajaksi valittiin vääpeli **E. Pesonen** ja johtokunnan jäseniksi alikers. **R. Haimi**, kersantit **M. Vuori**, **J. Valtonen** ja **T. Kivismäki**, alikers. **V. Peltola** sekä pursimies **T. O. Finnberg**. Tulevan kesän toimintaa ajatellen kehoidetaan laivastossa ja rannikkotyöstössä palvelleita reservin aliupeereita liittymään meriosastoon. Yhdistyksen jäseniä pyydetään esittämään kehoitus tuntemilleen aliupeereille."

Siitä se toiminta sitten alkoi, ja jatkuu edelleen. 9.3.2010 vietti Meriosaston toiminnan jatkaja Merireserviläiset ry 50-vuotisjuhlaansa samassa paikassa, nyt Ravintola Baker's -nimisenä.

"Meriosastomme pääperiaatteena on ollut reippaan merihenkisen harrastuksen ylläpito, merenkulkutaidon elvyttäminen, viestitystaidon kehittäminen ja tärkeimpänä veljeyden ja siihen lujasti liittyvän turhia ylisanoja kaihtavan isänmaallisen ajattelun ehdoton säilyttäminen. Näiden periaatteiden mukaan on osasto toiminut vuodesta toiseen." (10-vuotisjulkaisu)

Helsingin Reservialiupeerien Meriosasto toimi rekisteröimättömänä yhdistyksenä eli pääyhdistyksen alaosastona 1960-1991.

1992 oli rekisteröidyn Helsingin Reservin Merialiupeerit ry:n ensimmäinen toimintavuosi.

Reservin Aliupeerien liiton muututtua nykyiseksi Reserviläisliitoksi, muutettiin myös yhdistyksen säännöt siten, että kuka hyvänsä 18 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen voitiin ottaa jäseneksi. Samalla yhdistyksen muutettiin nimi Helsingin Merireserviläiset ry:ksi 1997.

Vuonna 2003 tehtiin lopullinen nimenmuutos: Merireserviläiset ry, ruotsiksi Sjöreservister rf. Kansainvälisissä yhteyksissä The Naval Reservists' Association.

Helsingin Reservialiupseeri

HELSINGIN
RESERVIALIUPSEERIT r.y:n
ÄÄNENKANNATTAJA

III VUOSIKERTA

9. 3. 1960. No **3**

KERHOILTA JA ESITELMÄTILAISUUS

Perjantaina 11. 3. 60 kello 19.00 Kauppakillassa, Snellmanink. 13, esitelmöi majuri VUORENHEIMO aiheesta: »Arktinen seutu sotänäyttämönä».

MERIOSASTON PERUSTAVA KOKOUS

Keskiviikkona 9. 3. 60 klo 19 Kahvila PRIMULAN kokoushuoneessa, Kalevankatu 2. Kaikkia laivastossa palvelleita sekä muita asiasta kiinnostuneita kehoitetaan saapumaan tähän tilaisuuteen ja tuomaan tullessaan entisen aseveikkonsa.

Kokoonkutsujat

NAISOSASTO

22. 3. 60 kello 19.30 tavallinen istujaisilta.
Tilaisuuksissa voidaan tietenkin harrastaa käsitöitä.
Vieläkö JÄSENMAKSUSI on maksamatta?, rva Rimminen ottaa niitä vastaan.
Uudet jäsenet ovat tervetulleita joukkoomme. Kokouspaikkanamme on Pohjois Hesperiankatu 15 A 21.

ILMAILUOSASTO

Osaston kerhoillat joka kuukauden ensimmäisenä torstaina alkaen kello 19 Hotelli TORNIN 11-kerroksen kabinetissa. Jäsen, älä loista poissaolollasi!